

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: دمیتری نفیودوف (DMITRY NEFYODOV)

برگردان: ا. م. شبیری

۱۲ نومبر ۲۰۲۳

جنگ در خاور میانه، اسرائیلی ها نباید از تحریم نفت بترسند

طلای سیاه از سراسر جهان به ارتش اسرائیل می‌رسد

جنگ جاری در غزه به انزوای تدریجی سیاسی و دیپلماتیک اسرائیل در جهان عرب و فراتر از آن منجر می‌شود. با این حال، در بیشتر موارد، موضوع به عبارات پرسر و صدا محدود می‌شود، که آزادی عمل دولت یهود را برای «حل» نهائی مسئله فلسطین از طریق» بیرون راندن بیش از ۲ میلیون جمعیت غزه به شبه‌جزیره سینا یا استان الانبار عراق و هر جای دیگر به سختی محدود می‌کند.

لازم به ذکر است، که پارلمان الجزایر تصمیم گرفت به عبدالمجید تبون، رئیس جمهور اجازه اعلام جنگ علیه اسرائیل بدهد. یک روز قبل از آن، بحرین (یکی از شرکت‌کنندگان توافقنامه ۲۰۲۰ ابراهیم) از فراخواندن سفیر خود از تل ابیب خبر داد؛ پیش از این، اردن در بحبوحه اعتراضات گسترده مردم محلی فلسطین این کار را کرده بود. در بیانیه وزارت خارجه ترکیه در ۴ نومبر آمده است: «با توجه به فاجعه انسانی ناشی از حملات مداوم اسرائیل به غیرنظامیان در نوار غزه و امتناع اسرائیل از درخواست آتش‌بس و ارسال بدون مانع کمک‌های بشردوستانه، تصمیم گرفته شد شاکر اوزکان تورونلار، سفیر کشورمان در تل ابیب، برای رایزنی به انقره فراخوانده شود».

همچنین درخواست‌هایی برای برداشتن گام‌های مؤثرتر، از جمله، تحریم عرضه انرژی به اسرائیل از سوی حسین امیر عبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران در اجلاس سران روابط خارجی «سازمان همکاری اسلامی» در شهر جده در

۱۸ اکتوبر پیشنهاد شد. اما، کشورهای عضو اوپک و شورای همکاری خلیج فارس به این ابتکار **واکنش نشان ندادند**. در مقابل، مقامات دفتر مرکزی اوپک گفتند: «با توجه به پیشنهاد ایران، هیچ اقدام فوری یا جلسه اضطراری برنامه‌ریزی نشده و افزودند: «ما یک سازمان سیاسی نیستیم». هاگان فیدان، وزیر امور خارجه ترکیه نیز از درخواست هم‌تای ایرانی خود **حمایت نکرد** و ضمن تأکید بر لزوم رامحل دو کشور برای مناقشه فلسطین و اسرائیل، اعلام کرد که کشورش برای «پذیرش مسؤلیت و ضامن بودن» در یک توافق صلح بالقوه آماده است. حتی پس از حادثه «مرمره نیلگون» در سال ۲۰۱۰، زمانی که روابط ترکیه و اسرائیل به پائین‌ترین حد خود رسید، اردوغان انتقال نفت از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیهان (۴۰ درصد نفت مورد نیاز این کشور) به اسرائیل خودداری کرد که این نشان‌دهنده اولویت آشکار منافع عمل‌گرایانه این کشور بر لفاظی‌های پوپولیستی بود.

زمانی که واکنش به تشدید دیگر درگیری‌ها در خاورمیانه، به تحریم متحدان غربی اسرائیل تبدیل شد، منابع رویترز در حاشیه سازمان‌های عربی **خاطر نشان کردند**: «وضعیت ژئوپلیتیکی در مقایسه با ۵۰ سال قبل تغییر کرده است». جاسم البودایوی، دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس، اظهار اطمینان می‌کند: «شورا به عنوان یک شریک روشن و صادق جامعه بین‌المللی، به عنوان یک صادرکننده نفت کار می‌کند و در هیچ موردی نمی‌توانیم از آن به عنوان سلاح استفاده کنیم». بر اساس **گزارش** «S&P Global Commodity Insights»، در سال ۲۰۲۲، منطقه خودمختار کردستان عراق (اربیل)، آذربایجان و قزاقستان، دو کشور نزدیک به ترکیه، با حجم کمتر از نیجریه، گابن و برزیل، تأمین‌کنندگان اصلی نفت اسرائیل بودند. از جنوری تا اکتوبر سال جاری، اسرائیل نفت مورد نیاز خود را عمدتاً از ترکیه (نفت خام از کردستان عراق و از مناطق شمال سوریه تحت کنترل شبه نظامیان طرفدار ترکیه) و تا حدی از روسیه و گابن تأمین کرد. حجم کل واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی در این دوره به ترتیب، حدود ۳۰۰ هزار و ۵۰ هزار بشکه در روز بوده است. کشورهای آذربایجان، قزاقستان، عراق، ترکیه، نیجریه و گابن و همچنین تمامی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، عضو سازمان همکاری کشورهای اسلامی هستند.

اما در مورد واردات نفت اسرائیل در سال ۲۰۲۲، داده‌های دیگری نیز وجود دارند که بر اساس آن‌ها منشأ بیش از نیمی از واردات نفت مشخص نیست. داده‌های مربوطه طبقه‌بندی شده است. با این حال، می‌توان نتیجه گرفت که از

میان تأمین‌کنندگان شناخته‌شده، آذربایجان در رتبه اول (۱.۷ میلیارد دلار)، برزیل با تحویل نفت خام به ارزش ۱.۱ میلیارد دلار در رتبه دوم و قزاقستان در رتبه سوم (۷۷۷ میلیون دلار) قرار دارد. امارات متحده عربی (با ۶۴۵ میلیون دلار) و نیجریه (با بیش از ۲۰۰ میلیون دلار) با فاصله کمی آن‌ها را دنبال می‌کنند. اما در مجموع می‌توان منشأ عرضه به ارزش ۴.۴ میلیارد دلار را مشخص کرد. به گفته تحلیلگرانی که با ریانوستی مصاحبه کرده‌اند، منبع مواد خام که منشأ آن مشخص نشده، ممکن است کشورهای افریقائی، مثلاً، آنگولا و گابن باشند. به این فهرست می‌توان کردستان عراق، میدین نفتی شمال سوریه، جماهیری سابق لیبیا، سودان جنوبی، میانمار تحریم‌شده، تا حدی تیمور شرقی، پاپوآ-گینه نو، ونزوئلا، جمهوری دموکراتیک کنگو، چاد، ترینیداد و توباگو را اضافه کرد. علاوه بر این، مراد صدیق‌زاده، استاد مدعو مطالعات منطقه‌ئی دانشکده عالی اقتصاد دانشگاه تحقیقات ملی، خاطر نشان می‌کند: «فنت «غیر شخصی» زیادی در بازار جهانی به ویژه از کشورهای و مناطق مذکور شناور است که واسطه‌های متعددی همیشه آماده فروش آن‌ها به هر کسی هستند و معتقد است اسرائیل هیچ دلیل جدی برای نگرانی از تحریم انرژی ندارد.

می‌توان با این نتیجه‌گیری کاملاً موافق بود: سهم امارات در تأمین طلای سیاه اسرائیل از جمله، ترانزیت نفت امارات از طریق خط لوله نفت ترانس اسرائیل از ایلات به اشکلون در سواحل بحیره مدیترانه در قالب پرداخت کالانی که از ابتدای دهه ۲۰۲۰ تأسیس شده، قابل توجه است. دقیقاً ایلات نقطه اصلی ورود نفت از عسقلان به اسرائیل است که به طور دوره‌ای زیر آتش شبه‌نظامیان حماس قرار می‌گیرد و حوثی‌های یمن نیز سعی می‌کنند متناوباً آن را مورد حمله قرار دهند. با توجه به افزایش عرضه نفت به اسرائیل بود، که این خط قادر به کار در حالت معکوس ایلات-اشکلون، در دهه ۱۹۹۰ راه‌اندازی شد و سپس، از پالایشگاه نفت اشدود که پس از تصرف آن در منطقه شمال غزه توسط اسرائیل در سال‌های ۱۹۵۰-۱۹۴۹ ساخته شد، تا پالایشگاه حیفا که تا همین اواخر با نفت خام «کردی» نیز تأمین می‌شد، گسترش یافت. مقامات فلسطین به تل ابیب پیشنهاد کردند یک خط انشعابی از خط لوله نفت اشدود - عسقلان - ایلات از بیرشوا به غزه به طول تنها ۵۰ کیلومتر ساخته شود. اما این پیشنهاد مورد قبول واقع نشد.

با توجه به واکنش منفی سلاطین عرب به ابتکار فوق‌الذکر رئیس دیپلماسی ایران، معلوم می‌شود روابط اسرائیل و امارات را هیچ خطری نمی‌کند. به هر حال، سنت روابط بین امضاکنندگان «توافقنامه ابراهیم» و اسرائیل تنها به انرژی محدود نمی‌شود، بلکه بر حوزه همکاری‌های فنی-نظامی نیز تأثیر می‌گذارد. تصادفی نبود که صادرات نظامی اسرائیل در سال ۲۰۲۲ تا حد بی‌سابقه (۱۲.۵ میلیارد دلار) افزایش یافت. کشورهای خاورمیانه و شمال افریقا (امارات، بحرین،

مراکش... در فهرست کلان منطقه‌ئی واردکنندگان محصولات نظامی-صنعتی اسرائیل پس از کشورهای منطقه آسیا و اقیانوسیه و اروپا مقام سوم را به خود اختصاص دادند.

قرار است جلسه اضطراری شورای اتحادیه کشورهای عربی در بالاترین سطح در ۱۱ نومبر در ریاض برگزار شود. می‌توان گمانه‌زنی کرد که اگر عملیات نظامی اسرائیل در غزه تا این تاریخ متوقف نشود، یک سری دیگر از بیانیه‌های پر سر و صدا به دنبال خواهد داشت که برای آرام کردن «خیابان آشفته مسلمان» طراحی شده است، نه بیشتر. اما اقدامات عملی، به ویژه در متن اظهارات مکرر مقامات امریکائی مبنی بر آمادگی آنها برای تأمین کامل نیازهای انرژی متحد خاورمیانه خود، حتی اگر تا حدی پی گرفته شود، بیشتر جنبه نمادین خواهد داشت.

منتشره در: وبسایت بنیاد فرهنگ ستراتیژیک

۲۰ آبان- عقرب ۱۴۰۲